

Karolina Alveryd
Utredare
Juridiska fakultetskansliet

Områdesnämnden för humanvetenskap

Remiss: Konsultation i frågor som rör det samiska folket (Ds 2017:43)

Juridiska fakultetsnämnden tillstyrker förslagen allmänt, men vill ändå fästa uppmärksamheten på några förhållanden som aktualiseras i och med förslagen.

Parallella regleringar

Konsultationsförfarandet – som det är tänkt att utformas – kan ses som en kvalificerad rätt att få avge remissynpunkter i frågor som kan få särskild betydelse för samerna. I en rad andra föreskrifter finns det redan en remissrätt, allmän eller mer särskilt utformad för samer (t.ex. allmänna remissrätten i 7 kap. 2 § regeringsformen, rätten till samråd enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och samrådsplikt i skogsvårdslagen (1979:279)). Terminologin varierar i föreskrifterna liksom innebörden av remissrätten (eller samrådsrätten med annat ord). Genom förslagen i promemorian tillförs ytterligare en variant av inflytande i olika beslutsprocesser och det kommer att finnas föreskrifter som i mångt och mycket motsvaras av varandra och som kan komma att aktualiseras vid ett och samma tillfälle. Detta kan medföra tillämpningsproblem i praktiken även om 4 § i viss mån avser att förhindra detta.

När inträder skyldighet att konsultera?

I förslaget till lagtext (2 §) anges ett krav på att ett ärende ska kunna få särskild betydelse för samerna för att konsultationsskyldigheten ska inträda. I promemorian redovisas därefter i författningskommentaren exempel på i vilka sammanhang som en konsultationsskyldighet föreligger. Beslut som endast har bagatellartad inverkan eller endast berör enstaka samer ska inte omfattas anges det. I promemorian uttrycks också att någon klar gräns inte kan dras. I § 4 anges sedan i sex punkter under vilka förhållanden som konsultation kan underlåtas. Undantagen från konsultation är omfattande. Fakultetsnämnden frågar sig därför hur omfattande konsultationsplikten i realiteten kommer att bli när de som är föremål för denna skyldighet har så stort utrymme att tolka när skyldigheten inträder och även att underlåta konsultation.

Tidsaspekten

Slutligen, konsultationer (eller samråd, remissförfaranden) medför alltid att ett ärende (om det rör sig om enskilt beslutsfattande eller beslut om föreskrifter) kan komma att dra ut på tiden. Enligt 4 § första punkten kan således – om ärendet är brådskande och det finns synnerliga skäl – konsultation underlåtas. Undantaget ska dock tillämpas strikt. I de mer ordinarie sammanhangen tillåts därför, som fakultetsnämnden uppfattar promemorian, viss fördröjning med anledning av att konsultation används. Denna fråga uppmärksammas

i flera sammanhang i promemorian men inte som en anledning att tillämpa detta undantag utan snarare som en mer allmän iakttagelse om hur viktigt det är med att beslutsprocesser i enskilda ärenden inte drar ut onödigt mycket på tiden (se t.ex. s. 86). Fördröjning kan medföra kostnader för enskilda och kan också innebära att enskilda inte får sin sak prövade inom skälig tid (jämför 2 kap 11 § RF och artikel 6 Europakonventionen). Denna fråga bör följas upp om förslagen genomförs.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jonas Ebbesson. Yttrandet har beretts av gästlektor Karin Åhman. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jonas Ebbesson

Karolina Alveryd